

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 05 czerwca 2025 r.
znak sprawy: DHR.rs1.058.1.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 9900 w sprawie zaostrożenia norm stosowania acetamiprydu w 38 produktach rolnych

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do przekazanej Interpelacji w sprawie zaostrożenia norm stosowania acetamiprydu w 38 produktach rolnych przedstawiam, w odniesieniu do poszczególnych pytań, następujące informacje i wyjaśnienia.

Ad. 1 i 2:

Zasady dopuszczania do obrotu środków ochrony roślin reguluje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1107/2009⁽¹⁾. Zgodnie z tymi przepisami do obrotu mogą być dopuszczone tylko te preparaty, które zawierają substancje czynne zatwierdzone do stosowania w środkach ochrony roślin przez Komisję Europejską, a także przy prawidłowym stosowaniu, zgodnie z ich przeznaczeniem, nie stanowią zagrożenia dla zdrowia człowieka, zwierząt oraz dla środowiska.

Ocena bezpieczeństwa stosowania środków ochrony roślin prowadzona jest zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ⁽²⁾ dwuetapowo, gdzie:

- 1) Komisja Europejska odpowiedzialna jest za zatwierdzanie substancji czynnych. Ocena substancji czynnych prowadzona jest we współpracy z Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) oraz państwami członkowskimi. W ramach oceny substancji czynnej, EFSA przeprowadza m.in. ocenę ostrego

i chronicznego ryzyka dla konsumentów wynikającego z obecności pozostałości danej substancji czynnej w produktach przeznaczonych do spożycia. Urząd określa również najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości (NDP/MRL) substancji czynnej, które mogą znajdować się w produktach spożywczych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego nie stwarzając zbędnego ryzyka dla konsumentów, w tym grup szczególnie wrażliwych, takich jak dzieci. NDP wprowadzane są następnie do unijnego porządku prawnego w drodze rozporządzenia. Dodatkowo, w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów EFSA cyklicznie dokonuje przeglądu obowiązujących wartości NDP wyznaczonych dla substancji czynnych, z uwzględnieniem zakresu ich stosowania, tak by w przypadkach stwierdzenia potencjalnego ryzyka dokonać ich weryfikacji, ewentualnego obniżenia lub zmodyfikować zatwierdzony zakres stosowania,

- 2) państwa członkowskie dopuszczają do obrotu środki ochrony roślin na swoim terytorium. Ocena ta dokonywana jest obligatoryjnie we współpracy z innymi państwami członkowskimi. W Polsce ocena ta jest prowadzona przy współpracy z podmiotami upoważnionymi przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do opracowywania ocen i raportów dotyczących środków ochrony roślin

W związku z przedstawieniem przez Francję nowych danych naukowych dotyczących potencjalnej szkodliwości acetamiprydu, Komisja Europejska zleciła EFSA przeprowadzenie oceny w tym zakresie. Podkreślenia wymaga, że w wyniku przeprowadzonej oceny naukowej EFSA stwierdzono neurotoksyczność rozwojową, co oznacza duże ryzyko powodowania przez tą substancję zaburzeń struktur mózgu w wieku płodowym i wczesnym wieku dziecięcym. Ponieważ wynik oceny wskazał na duże prawdopodobieństwo neurotoksyczności acetamiprydu, EFSA zaproponowała obniżenie wartości toksykologicznych, tj. dopuszczalnej dziennej dawki spożycia wyrażonej wartościami parametru ADI (maksymalna bezpieczna dawka przy codziennym spożyciu) oraz ARfD (maksymalna bezpieczna dawka przy jednorazowym spożyciu). Propozycja EFSA została przyjęta.

W konsekwencji obniżenia wartości toksykologicznych EFSA zidentyfikowała ostre ryzyko dla 38 produktów przy obowiązujących do tej pory wartościach NDP z przekroczeniem maksymalnej bezpiecznej dawki przy jednorazowym spożyciu dla dzieci od 106% do 822% (w przypadku sałaty).

Przygotowano projekt rozporządzenia zmieniającego wartości NDP, który był konsultowany z Państwami Członkowskimi. Przedstawiciele Ministra Zdrowia szeroko konsultowali ten projekt przed posiedzeniem Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz (SCoPAFF), Sekcja Pozostałości Środków Ochrony Roślin, również z przedstawicielami organizacji branżowych, w tym Krajową Unią Producentów Soków (KUPS), które nie zgłosiły do niego uwag.

Następnie we wrześniu 2024 r. Stały Komitet - Sekcja Pozostałości Środków Ochrony Roślin, zatwierdził projekt rozporządzenia Komisji Europejskiej w sprawie obniżenia niektórych najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości acetamiprydu w interesie ochrony zdrowia konsumentów. Jednocześnie Komitet oficjalnie przyjął nowe toksykologiczne wartości referencyjne (ADI/ARfD) dla acetamiprydu, a Raport z odnowienia tej substancji czynnej został zaktualizowany o nowe wartości ADI/ARfD oraz definicje pozostałości (raport SANTE/10502/2017 rev. 8 zaktualizowany 24 września 2024 r.).

W następstwie powyższego rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2025/158 z 29 stycznia 2025 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości acetamiprydu w określonych produktach lub na ich powierzchni, od 19 sierpnia 2025 r. zmianie ulegną najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości (NDP/MRL) substancji czynnej acetamipryd w 38 produktach, mających znaczenie dla rolnictwa, w tym w porzecze.

W zaistniałej sytuacji Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokłada wszelkich starań, aby ograniczyć negatywne skutki opisanych wyżej zmian dla producentów i przetwórców porzeczeki.

Informacja o zmianach wartości NDP została upowszechniana przez jednostki naukowe nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w tym poprzez Platformę Sygnalizacji Agrofagów oraz system HortiOchrona, które stanowią płaszczyznę i narzędzie wymiany doświadczeń oraz transferu wiedzy przy realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin.

Podjęto również działania w celu rozszerzenia zakresu stosowania środków ochrony roślin zawierających deltametrynę o ochronę przed przeziernikiem porzeczkowcem

w porzeczce. Prace zakończyły się wydaniem zezwoleń dla środków ochrony roślin Decis Expert 100 EC i Decis Mega 50 EW.

Co więcej, w ramach dotacji celowej udzielanej przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla Instytutu Ogrodnictwa – Państwowego Instytutu Badawczego zaplanowano badania nad zamiennikami dla acetamiprydu.

Należy też podkreślić, że obniżone wartości NDP będą dotyczyły także towarów importowanych z państw trzecich. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeznacza dodatkowe środki finansowe na badanie próbek pobieranych przez Państwową Inspekcję Sanitarną z importowanych towarów.

Ad. 3.

Przepisy dotyczące wspólnej organizacji rynków produktów rolnych (1) nie zawierają upoważnienia dla Komisji Europejskiej do wydania uregulowań mających na celu wdrożenie nadzwyczajnego wsparcia z tytułu pokrycia strat finansowych branży sektora owoców i warzyw, powstałych w wyniku wprowadzenia uregulowań prawnych określających zaostreżenie wymogów, w tym przypadku dotyczących stosowania środków ochrony roślin. Nadzwyczajne środki przewidziane w ramach przepisów art. 219-221 adresowane są do sytuacji, wynikających z nieprzewidywalnych zakłóceń rynkowych lub sytuacji związanych z utratą zaufania konsumentów, spowodowaną zagrożeniami dla zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin. Stąd, w ocenie MRiRW, brak jest podstaw prawnych do wnioskowania do Komisji Europejskiej o uruchomienie nadzwyczajnego wsparcia z tytułu wycofania z rynku porzeczek lub przetworów z tych owoców nie spełniających norm, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2025/158.

Ad 4.

W Polsce powierzchnia upraw porzeczki czarnej wynosi ok. 35 tys. ha, a jej produkcją zajmuje się ok. 17,8 tys. gospodarstw rolnych.

Ad 5.

W 2024 r. zbiory porzeczki czarnej wyniosły 67,9 tys. ton i były o ok. 26% niższe od zbiorów w 2023 r, co wynikało m.in. z niekorzystnych warunków pogodowych wiosną 2024 r. (przymrozki, grad). W latach 2020-2023 zbiory porzeczki czarnej wahały się od 91,5 tys. ton w 2023 r. do 114,8 tys. ton w 2021 r. Pierwsze szacunkowe dane

dotyczące wielkości produkcji porzeczek czarnych w 2025 r. zostaną opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny 31 lipca br.

Porzeczki czarne wykorzystywane są głównie w przetwórstwie, dostawy do przetwórstwa stanowią ponad 90% podaży. Podstawowymi produktami wytwarzanymi z tych owoców są soki zagęszczone i mrożonki, które w 70–80% są kierowane na eksport.

Według danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB w sezonie 2024/2025 produkcja zagęszczonego soku z porzeczek czarnych może wynieść ok. 7 tys. ton, a produkcja mrożonej czarnej porzeczki w 2024 r. ok. 50 tys. ton.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. U. L 347 z 20.12.2013, s. 671, z późn. zm.)

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów